

PLA ESTRATÈGIC DE MURA 26-27 · PROJECTE FAR

Altres pobles que s'hi han trobat

Casos inspiradors per als deu reptes de Mura

Procés participatiu de Mura · Miceli · 24 de setembre

miceli

D'on surten aquests reptes

T01 · 29/05

Arrenca el grup motor

10 persones. Primera lectura de Mura i primers reptes.

T02 · 12/06

S'obre a tot el poble

24 persones. Punts forts i reptes de Mura.

T03 · 26/06

Els agrupem

Fins a 21 persones. Cinc temàtiques i un canvas per grups.

T05 · 12/09

Els prioritzem a la plaça

Més de 65 persones hi voten i hi afegeixen matisos.

No són solucions per a Mura. Són les respostes que altres territoris han desenvolupat per als seus propis reptes, i les portem per inspirar, mobilitzar la voluntat i passar a l'acció. No pretenem oferir solucions prefabricades: només el territori sap com afrontar els seus reptes i, encara millor, com convertir-los en oportunitats. Per fer-ho, cal activar la intel·ligència col·lectiva i construir en comunitat una resposta pròpia.

Els deu reptes de Mura

01

Paisatge viu

riera, boscos i gestió forestal

02

Transició energètica

renovables, plaques i ordenança estètica

03

Habitatge

per viure-hi tot l'any

04

Una botiga

comerç de proximitat

05

Economia local

productiva i diversificada

06

Turisme

convivència i dies punta

07

Mobilitat

transport i aparcament

08

Serveis

gent gran, metge, casal, escola

09

Carrers i camins

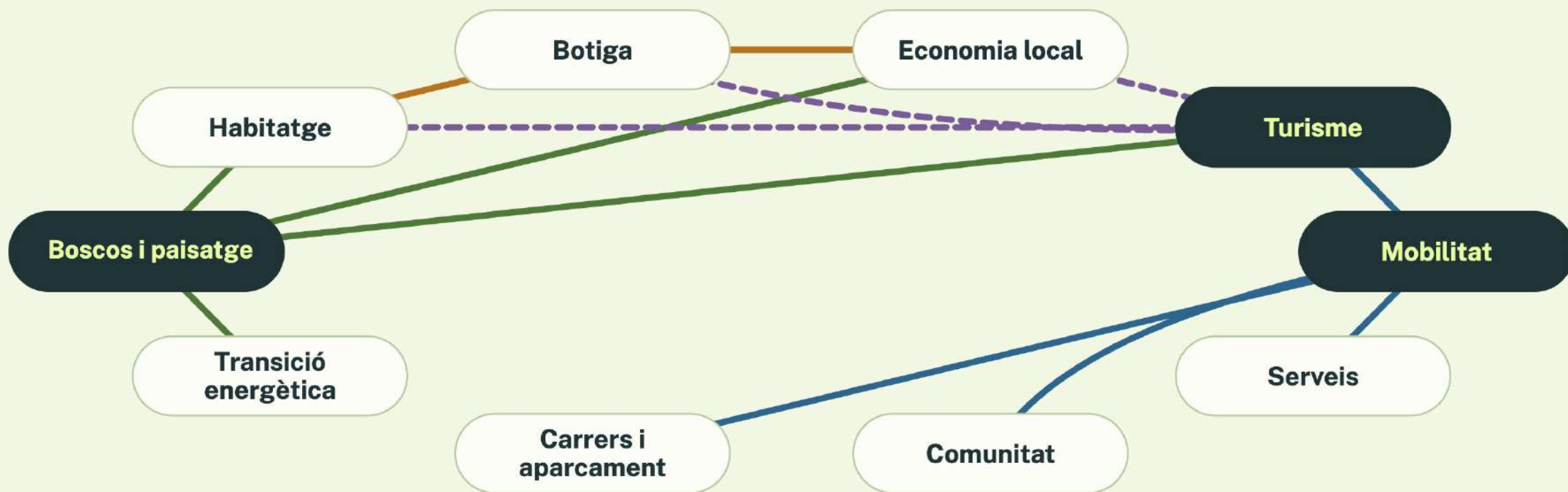
neteja i manteniment

10

Comunitat

participació i governança

Els reptes no van sols

El bosc

Calor, bioeconomia, paisatge resiliència, feina local i menys risc d'incendi, subproductes, serveis ecosistèmics, turisme

La botiga

Més gent tot l'any fa possible el comerç, i el comerç fa economia local, serveis bàsics, producte local, fixa famílies, turisme.

El turisme

Habitatge, botiga i economia es lliguen als visitants i a les segones residències. El turisme com a oportunitat o amenaça

La mobilitat

Toca el turisme, els carrers i l'aparcament, la comunitat i els serveis. Mancomunar serveis, dimensió bioregional.

LLOC

Seva · Aiguafreda · el Brull · Tagamanent · EMD de Sant Miquel de Balenyà

Osona i Vallès Oriental · Montseny

QUI HI HA PARTICIPAT

Ajuntaments · associació de propietaris forestals · Oficina de Prevenció d'Incendis Forestals (Diputació de Barcelona) · Reserva de la Biosfera del Montseny

Estella Montseny

Netejar el bosc per escalfar el poble

QUIN ERA EL REpte

Boscos carregats de combustible i risc d'incendi. La gestió forestal no es paga sola i la fusta que se'n treu no té sortida.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Estella en comú, caldera a cada poble** (d'uns 60 kW).
- **Cada ajuntament aporta el que ja té:** espai, bàscula, cobert.
- **Trituradora llogada:** 30–40 hores l'any no en justifiquen la compra.
- **L'estella es paga una mica més:** l'excedent torna al bosc.

QUÈ HA CANVIAT

Abans, el bosc era un risc i una despesa. Ara és calor per als equipaments, feina al territori i menys combustible a tocar de casa. I n'ha nascut una associació que fa créixer la ramaderia.

INCIDEIX EN

01 Paisatge viu

02 Transició energètica

05 Economia local

Què en pot aprendre Mura: No cal una gran infraestructura: cal posar-se d'acord amb els veïns, sumar el que cadascú ja té i convertir un risc en un recurs.

Més informació:
estellamontseny.cat

LLOC

Collserola (prova pilot a Sant Just Desvern)
Parc Natural de la Serra de Collserola

QUI HI HA PARTICIPAT

Fundació Catalunya La Pedrera · cooperativa L'Olivera ·
Parc Natural de Collserola · Diputació de Barcelona ·
Collserola Iniciatives · Ajuntament de Sant Just Desvern

L'Oli Nou de Barcelona

Recuperar oliveres abandonades per fer tallafocs productius

QUIN ERA EL REpte

L'agricultura ha passat del 21,5 % de Collserola el 1956 al 6,4 % d'avui, i el bosc continu afavoreix els grans incendis.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Oliveres abandonades, recuperades:** 240 arbres en una finca pilot.
- **Conreu que fa de tallafocs:** mosaic agroforestal, no bosc continu.
- **Feina amb sentit social:** L'Olivera treballa amb persones en risc d'exclusió.
- **Oli de proximitat:** collita manual i oli verge extra.

QUÈ HA CANVIAT

Oliveres oblidades tornen a donar oli: la primera collita ja és al mercat. On hi havia bosc continu i risc, ara hi ha conreu, feina i un paisatge que protegeix.

INCIDEIX EN

01 Paisatge viu

05 Economia local

Què en pot aprendre Mura: Recuperar conreus abandonats pot ser alhora prevenció d'incendis, paisatge, feina i producte propi.

Més informació:
olivera.org

Cinc maneres de fer bioeconomia forestal

Cas	Què centralitza	Què descentralitza	En xifres	Idea per a Mura
Estella Montseny · Montseny Ponent	Producció d'estella i logística	Calderes municipals	Planta del 2017: 4.000 t/any, ampliable a 10.000	Cooperació entre municipis
Sant Pere de Torelló	Producció de calor	Consumidors connectats	Xarxa de 18 km, uns 660 habitatges i equipaments	Energia com a servei municipal
ENFO-CO ₂ · Ripollès, Ges, Orís i Bisaura	Planificació territorial	Projectes locals	72 calderes i 3 magatzems d'estella previstos	Estratègia supramunicipal
Biomassa pel Clima · Diputació de Barcelona	Suport, coneixement i finançament	Instal·lacions municipals	14 calderes (2019-22) i 33 més el 2024	Model replicable
L'Ametlla del Vallès	Producció tèrmica	Diversos equipaments	Caldera de 164 kW amb estella de boscos propers	Solució petita i municipal

INCIDEIX EN

01 Paisatge viu

02 Transició energètica

05 Economia local

No es tracta de convertir fusta en energia. Es tracta de crear un circuit econòmic local en què la gestió del bosc genera un servei que té valor per a la comunitat.

01 Paisatge viu: riera, boscos i gestió forestal

A Mura: Primera prioritat a la plaça (21,3 % dels punts) · «riera neta», 14 mencions · por als incendis

miceli

LLOC

Centre d'Investigacions Agràries de Mabegondo
Abegondo (la Corunya) · Galícia

QUI HI HA PARTICIPAT

CIAM · Agència Gallega de la Qualitat Alimentària ·
Universitat de Vigo · sector forestal, agrícola i ramader ·
Xunta de Galícia (fons FEADER)

Biofore Plus: del bosc al biochar

Restes forestals convertides en carbó vegetal per al camp

QUIN ERA EL REpte

Boscos on tallar no surt a compte, risc d'incendi i restes forestals sense sortida.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Restes de pi, eucaliptus i acàcia** recollides amb maquinària adaptada.
- **Forn pirolític** que en fa carbó vegetal i biochar.
- **Biochar a la granja:** a les basses de fems i als jaços del bestiar.

QUÈ HA CANVIAT

Les restes que quedaven al bosc com a combustible ara tornen al camp convertides en biochar: fertilitzen el sòl i redueixen les emissions dels fems.

INCIDEIX EN

01 Paisatge viu

05 Economia local

Què en pot aprendre Mura: Les restes del bosc poden tornar al camp com a recurs: menys combustible al bosc i més fertilitat al sòl.

Més informació:
pdr-mediourural.xunta.gal

LLOC

Plana de Vic (Osona), amb proves a vinyes i pomeres Catalunya

QUI HI HA PARTICIPAT

Cooperatives Agrària Plana de Vic (lidera), Covides, Girona Fruits i Grans del Lluçanès · Federació de Cooperatives Agràries · Beta Tech Centre (UVic) · Departament d'Agricultura i fons europeus

Bioferti+: dels fems a l'adob a mida

Una cooperativa ramadera fa adob en pèllets per a vinya i pomera

QUIN ERA EL REpte

Massa fems a la comarca, cars de gestionar, i camps que depenen d'adobs químics.

COM HO HAN ENFOCAT

- **La planta de compostatge es fa biorefineria:** fems de vaca convertits en adob.
- **Adob a mida** per a cada conreu, en pèllets que alliberen els nutrients a poc a poc.
- **Biochar a la recepta**, per aportar-hi nitrogen.
- **Del ramader al pagès:** ramaders, viticultors i fruiters, en una sola cadena.

QUÈ HA CANVIAT

Allò que era un excedent de les granges s'ha convertit en un adob a mida. A les proves, més producció i fruita de més qualitat en vinya i pomera, i tres cooperatives de sectors diferents treballant juntes.

INCIDEIX EN

05 Economia local

01 Paisatge viu

Què en pot aprendre Mura: El biochar funciona, però portar-lo de lluny l'encareix. Fet a prop, amb restes del bosc, pot tancar el cercle entre bosc, granja i camp.

Més informació:
ruralcat.gencat.cat

El biochar a Catalunya: on som

Projecte	Qui hi participa	Estat	Punts forts
BIOFORIN · Montnegre-Corredor, Vallès Oriental i Maresme	Clúster Bioenergia · Eurecat · propietaris forestals del Montnegre-Corredor · BOSCAT · consorcis de residus	En recerca: sense resultats publicats	Parteix de la gestió forestal i hi són els propietaris del bosc
BIOFIX · IRTA Torre Marimon	IRTA · finançament d'ACCIÓ	En recerca, 2024-2027	Biochar de fusta del bosc per fer adob
Bioferti+ · Plana de Vic	Cooperativa Agrària Plana de Vic · Federació de Cooperatives Agràries · Covides · Girona Fruits · Beta Tech Centre	Acabat, 2021-2024: provat en vinya i pomeres	Adob en pèllets de fems de vaca amb biochar, fet per una cooperativa
Implementació del biochar a Catalunya	Cooperativa IDÀRIA · Departament d'Agricultura i fons europeus	Acabat, 2019: estudi	Criteris per fer biochar amb restes forestals, podes i fems

INCIDEIX EN

01 Paisatge viu

05 Economia local

Catalunya ja té coneixement i proves. El pas següent és que un territori porti les restes del seu bosc als seus propis camps.

LLOC

Bocairent · Vall d'Albaida · País Valencià
Barri Medieval, Bé d'Interès Cultural

QUI HI HA PARTICIPAT

Associació Veïnal del Barri Medieval · Ajuntament de Bocairent, que hi aporta assessorament tècnic i cedeix teulades municipals

Bocairent: sol per al barri medieval

Plaques fora del nucli protegit, energia per als veïns de dins

QUIN ERA EL REpte

El Barri Medieval és Bé d'Interès Cultural i el seu pla especial de protecció impedeix posar plaques a les cases.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Plaques on sí que es pot:** l'Ajuntament cedeix teulades municipals fora del nucli.
- **Energia compartida** entre els veïns del barri protegit.
- **Primer el barri, després el poble:** una segona fase l'obrirà a tot el municipi.
- **Pas a pas amb el veïnat:** sessió per al barri, per a la resta del poble i de constitució.

QUÈ HA CANVIAT

Els veïns que no podien posar plaques han trobat com tenir sol a casa. El barri protegit ha passat de ser un límit a ser el punt de partida d'una comunitat energètica per a tot el poble.

INCIDEIX EN

02 Transició energètica

03 Habitatge

10 Comunitat

Què en pot aprendre Mura: Protegir les teulades i fer la transició energètica no són incompatibles: l'energia es pot generar fora i compartir dins.

Més informació:
bocairent.es

LLOC

Plantes a Anglesola i Tiurana (Lleida), entre d'altres
Sòcies i socis de tot arreu

QUI HI HA PARTICIPAT

Cooperativa Som Energia · 6.150 persones i entitats
sòcies · ajuntaments que s'hi fan socis

Generation kWh de Som Energia

Energia renovable produïda lluny, a preu de cost

QUIN ERA EL REpte

Molta gent no pot posar plaques a casa seva, però vol energia renovable i un preu estable.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Préstec sense interessos:** els socis financen noves plantes renovables.
- **Energia a preu de cost:** a canvi, reben kWh d'aquestes plantes.
- **La distància no compta:** la planta pot ser lluny; l'energia arriba per la xarxa.
- **Obert als ajuntaments:** s'hi poden fer socis i contractar-hi la llum.

QUÈ HA CANVIAT

Més de 6.000 persones i entitats ja financen plantes que generen 10,75 GWh l'any. Qui no podia produir energia a casa seva ara la produeix en comú.

INCIDEIX EN

02 Transició energètica

03 Habitatge

10 Comunitat

Què en pot aprendre Mura: Si no es pot produir al poble, es pot participar en la producció d'un altre lloc: la transició energètica també es fa en xarxa.

Més informació:
somenergia.coop

02 Transició energètica

A Mura: El tema més votat del que no es parla (15 suports) · plaques, projecte de teulades, ordenança estètica

miceli

LLOC

Évora · Alentejo · Portugal
Centre històric emmurallat, Patrimoni Mundial de la UNESCO

QUI HI HA PARTICIPAT

Ajuntament d'Évora · EDP · Dyaqua (fabricant de les teules) · projecte europeu POCITYF, amb 46 entitats de 13 països

Évora: teules que fan llum

Teules solars sobre un palau del segle XV, sense canviar-ne l'aspecte

QUIN ERA EL REpte

Com produir energia al cor d'una ciutat patrimoni de la humanitat, on les plaques convencionals trencarien el paisatge de teulades.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Teules que semblen teules:** forma i color de terracota, amb les cèl·lules solars amagades a dins.
- **Primer, l'Ajuntament:** unes 3.350 teules a l'antic palau dels comtes de Sortelha.
- **Autoconsum:** llum i equips de l'edifici; l'excedent va a la xarxa.
- **Provat abans:** després de Pompeia i Supetar (Croàcia).

QUÈ HA CANVIAT

Des del 2024, el teulat de l'Ajuntament produeix uns 43.000 kWh l'any sense que ningú vegi cap placa. Protegir el patrimoni ja no vol dir renunciar a produir energia.

INCIDEIX EN

02 Transició energètica

03 Habitatge

Què en pot aprendre Mura: L'ordenança estètica i la transició energètica poden anar juntes: la teula pot ser la placa.

Més informació:
invisible.solar.it
pocityf.eu

LLOC

Ciutadilla · Urgell · Catalunya
menys de 200 habitants

QUI HI HA PARTICIPAT

Ajuntament de Ciutadilla · Generalitat de Catalunya
(334.000 €, un 68 % del cost) · Diputació de Lleida

Ciutadilla: la caserna, feta llar

Un edifici buit convertit en pisos per a qui vol quedar-se

QUIN ERA EL REpte

Retenir població en un poble petit, sense habitatge disponible, i mantenir l'escola amb famílies amb infants.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Rehabilitar el que ja hi ha:** l'antiga caserna de la Guàrdia Civil.
- **8 pisos públics** de 50 m² i 2 habitacions, en lloguer de 7 a 10 anys.
- **Per a qui arrela:** joves i famílies, també de fora, amb infants en edat escolar.

QUÈ HA CANVIAT

Un edifici buit s'ha convertit en vuit llars per a joves i famílies amb infants. On hi havia una porta tancada, ara hi ha vida al carrer i futur per a l'escola.

INCIDEIX EN

03 Habitatge

08 Serveis

Què en pot aprendre Mura: El patrimoni municipal buit pot ser la porta d'entrada de nous veïns permanents.

Més informació:
govern.cat

LLOC

Sant Esteve d'en Bas · la Vall d'en Bas
Garrotxa · Catalunya

QUI HI HA PARTICIPAT

Ajuntament de la Vall d'en Bas · veïnat de Sant Esteve ·
joves del municipi · futurs residents · Perviure
(assessorament en habitatge) · Diputació de Girona

Can Marguí: habitatge que fa poble

Una antiga fàbrica municipal convertida en habitatge cooperatiu i comunitari

QUIN ERA EL REpte

Un nucli que es buidava, uns 150 habitatges buits al municipi i joves sense manera de quedar-s'hi a viure.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Diagnosi àmplia:** habitatge creuat amb demografia, economia i urbanisme.
- **El poble, al centre:** enquesta, fòrum d'habitatge i jornada amb els joves.
- **Model ANDEL:** cooperativa en cessió d'ús, amb espais oberts al nucli.
- **Model de gestió en comú** amb veïns, nouvinguts i futurs residents.

QUÈ HA CANVIAT

Un projecte que al principi es rebutjava ara el dissenya el mateix poble. L'habitatge ha deixat de ser un problema de cadascú per convertir-se en una eina per revitalitzar el nucli.

INCIDEIX EN

03 Habitatge

10 Comunitat

Què en pot aprendre Mura: L'habitatge no es resol només amb habitatge: amb el poble al centre, un edifici buit pot ser l'inici d'una nova comunitat.

Més informació:
vallbas.cat

LLOC

El Catllar · vora el riu Gaià
Tarragonès · Catalunya

QUI HI HA PARTICIPAT

Unes 15 famílies de 31 a 67 anys, amb infants,
organitzades en cooperativa · Ajuntament del Catllar ·
Generalitat (ajut Habitatcoop)

La Fàbrica de la Transició

Unes quantes famílies compren una antiga fàbrica de riu per viure-hi en comunitat

QUIN ERA EL REPTE

Una fàbrica de paper i teixits del 1754, tancada des del 1975 i protegida com a patrimoni, i famílies que volien viure en comunitat.

COM HO HAN ENFOCAT

- **La compren les famílies** el 2018, com a cooperativa.
- **Model ANDEL:** la finca i els habitatges són de la cooperativa.
- **20 habitatges** i molts espais comuns: cuina, biblioteca, tallers, horts.
- **Tancar cicles:** renovables, biodigestor i depuració amb plantes.

QUÈ HA CANVIAT

Un patrimoni industrial abandonat té un nou futur: les famílies l'han comprat, el planejament ja està aprovat i el projecte de 20 habitatges ha rebut la màxima puntuació de la Generalitat.

INCIDEIX EN

03 Habitatge

10 Comunitat

02 Transició energètica

Què en pot aprendre Mura: No cal esperar l'administració: un grup de famílies organitzat pot comprar i recuperar un edifici abandonat i convertir-lo en llar.

Més informació:
lafabricadelatransicio.com

Cinc maneres d'obrir cases per viure-hi

Model	Com funciona	Per a quin habitatge	Exemple	Idea per a Mura
Cooperativa en cessió d'ús (model ANDEL)	L'edifici és de la cooperativa. Els socis hi viuen sense límit de temps: aportació inicial retornable i quota mensual.	Sòl municipal o edifici comprat pel mateix grup	Can Marguí · la Vall d'en Bas La Fàbrica de la Transició · el Catllar	Sòl públic, comunitat que l'habita
Masoveria urbana	El propietari cedeix una casa en mal estat. Qui hi entra la rehabilita i la manté a canvi de viure-hi.	Cases tancades que necessiten obres	Projecte MASIAIRE · Fundació Mas i Terra	Treball a canvi de llar
Borsa de lloguer	L'ajuntament fa de pont entre propietaris de pisos buits i famílies que busquen lloguer, amb garanties per a tots dos.	Habitatges buits en bon estat	Borsa pròpia prevista al pla de la Vall d'en Bas	Confiança per treure pisos al lloguer
Cessió a l'ajuntament	El propietari cedeix l'habitatge uns anys. L'ajuntament el rehabilita i el lloga a preu assequible.	Habitatges en bon estat o regular	Ajut de la Diputació de Girona: 7 anys de cessió, fins a 10.000 €/any	Rehabilitar a canvi d'anys de lloguer
Habitatge públic en edifici municipal	L'ajuntament rehabilita un edifici propi i el lloga a joves i famílies que volen quedar-se.	Patrimoni municipal buit	Ciutadilla: 8 pisos a l'antiga caserna	Els edificis del poble, llars del poble

INCIDEIX EN

03 Habitatge

10 Comunitat

08 Serveis

Obrir una casa tancada no és només posar-hi claus. És guanyar veïns tot l'any, rehabilitar el poble i refer teixit social.

LLOC

Preixana · Urgell · Catalunya
401 habitants (2025)

QUI HI HA PARTICIPAT

Ajuntament de Preixana · Generalitat de Catalunya
(Departament de Drets Socials)

Preixana: la botiga que torna

Una casa municipal rehabilitada per a serveis del poble

QUIN ERA EL REPTE

Mantenir un servei de botiga en un poble de 400 habitants.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Una casa rehabilitada:** Cal Vallverdú, inaugurada el juliol de 2022.
- **Botiga municipal:** l'agrobotiga és un servei de l'Ajuntament.
- **Turisme que suma:** 4 apartaments municipals d'agroturisme.
- **Gestió pas a pas:** borsa de treball fins a adjudicar el servei.

QUÈ HA CANVIAT

El poble torna a tenir botiga. Una casa senyorial rehabilitada és ara servei per als veïns i acollida per als visitants: el turisme ajuda a sostenir el que el poble necessita cada dia.

INCIDEIX EN

04 Botiga

05 Economia local

06 Turisme

08 Serveis

Què en pot aprendre Mura: Una botiga de poble potser no es paga sola, però es pot sostenir si es combina amb altres usos.

Més informació:
tarrega.tv

LLOC

Succiso · Apennins de Reggio Emilia · Itàlia
52 habitants fixos (2026) · 1.000 m d'altitud

QUI HI HA PARTICIPAT

Joves de l'entitat de festes del poble (pro loco) · més de la meitat dels veïns, socis voluntaris · famílies novingudes que hi treballen

Valle dei Cavalieri: el poble es fa cooperativa

La comunitat sosté la botiga, el bar i els serveis que el poble necessita

QUIN ERA EL REPTE

1991: tanquen l'últim bar i l'última botiga del poble.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Cooperativa de comunitat (1991):** els veïns en són socis i propietaris.
- **Una sola empresa:** botiga, bar, restaurant i agroturisme.
- **Economia del territori:** ovelles, pecorino i cuina de quilòmetre zero.
- **Serveis al poble:** transport escolar i medicaments a la gent gran.

QUÈ HA CANVIAT

El poble torna a tenir punt de trobada i 7 llocs de treball fixos: més d'un de cada deu veïns hi treballa. La botiga ja no depèn d'un botiguer sol: la sostenen tots. Avui ve gent de tot el món a aprendre com ho fan.

INCIDEIX EN

04 Botiga

10 Comunitat

05 Economia local

08 Serveis

06 Turisme

Què en pot aprendre Mura: Quan la botiga és de tothom, tothom en té cura. Una sola cooperativa pot sumar serveis que per separat no es pagarien.

Més informació:
civiba.com

05 Economia local productiva

A Mura: Consumir a Mura: 8,00 sobre 10 · formar part de l'economia local: 2,83

miceli

LLOC

Barberà de la Conca · Conca de Barberà · Catalunya
486 habitants (Idescat 2022)

QUI HI HA PARTICIPAT

Departament d'Agricultura · Ajuntament · Consell
Comarcal (Concactiva) · Consell Regulador DO Conca
de Barberà · socis privats

INCIDEIX EN **05 Economia local**

Viver de Celleristes

Els cellers cooperatius, un espai compartit per fer vi propi

QUIN ERA EL REPTE

La pagesia venia el raïm a la cooperativa i no podia elaborar ni vendre vi propi.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Edifici patrimonial reactivat:** el celler cooperatiu de 1894.
- **Equipament compartit:** 20 tines, fins a 30.000 kg de raïm i 30.000 ampolles.
- **Per començar:** fins a cinc anys i 6.000 kg per elaborador; després, celler propi.

QUÈ HA CANVIAT

Qui abans només venia el raïm ara pot fer i vendre el seu propi vi. Un celler centenari ha tornat a ser un lloc on neixen projectes nous.

Què en pot aprendre Mura: Un espai compartit rebaixa el cost d'engegar i permet que al poble s'hi produeixi, no només s'hi consumeixi.

Més informació:
concactiva.cat

LLOC

Riner i pobles del baix Solsonès · Catalunya
Riner: 270 habitants (2025)

QUI HI HA PARTICIPAT

Veïns, associacions, productors i empreses del baix Solsonès: 49 sòcies, unes 20 de producte local o artesanía

Territori de Masies

Una cooperativa rural que posa en comú el producte del territori

QUIN ERA EL REpte

Pagesia envellida i sense relleu, i petits productors agroecològics amb dificultats per vendre.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Cooperativa mixta:** agrària, de serveis i de consum.
- **Marca de territori** i botiga en línia comuna.
- **Producte propi**, com farina ecològica, venut també a botigues properes.
- **Aliança Coop de Territori:** formació, disseny i promoció compartits.

QUÈ HA CANVIAT

Productors que sols no arribaven al mercat ara hi arriben junts, amb una marca que explica el territori. On hi havia masies disperses, ara hi ha una cooperativa que fa xarxa.

INCIDEIX EN

05 Economia local

04 Botiga

06 Turisme

Què en pot aprendre Mura: Sumar productors petits sota una mateixa marca fa possible vendre el que sols no podrien.

Més informació:
territoridemasies.cat

A Mura: 16,1 % dels punts · el turisme no beneficia tothom · dies punta com el Tió

LLOC

Siurana (Cornudella de Montsant)
Priorat · Catalunya

QUI HI HA PARTICIPAT

Ajuntament · associació de veïns · restauració i allotjaments · escaladors · voluntaris · Mossos · Diputació de Tarragona

Siurana: regular els dies punta

Control d'accessos només quan cal, pactat amb el poble

QUIN ERA EL REpte

Els dies de més afluència, massa cotxes i massa visitants en un nucli medieval molt petit.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Només els dies punta:** control de trànsit des de Setmana Santa 2017.
- **Qui té reserva, entra:** allotjaments, restaurants i visites.
- **Aparcament de pagament fora del nucli:** 3 €.

QUÈ HA CANVIAT

Els dies punta han deixat de ser un caos: menys cotxes al nucli, visitants que arriben amb calma i una norma que el poble ha fet seva perquè l'ha pactada.

INCIDEIX EN

06 Turisme

07 Mobilitat

10 Comunitat

Què en pot aprendre Mura: Una norma que només s'aplica quan cal, i pactada amb qui hi viu i hi treballa, és més fàcil d'acceptar.

Més informació:
turismesiurana.org

LLOC

Els Pallars · Catalunya

QUI HI HA PARTICIPAT

Associació Marques de Pastor · Consorci Leader Pirineu Occidental · voluntariat · Parc Natural de l'Alt Pirineu · Diputació de Lleida · entitats locals

GratiTud Pallars

El visitant retorna al territori part del que en rep

QUIN ERA EL REpte

El turisme deixa petjada al territori i els projectes locals de conservació no tenen prou recursos.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Causes concretes:** recuperar camins, fonts, horts o espècies.
- **Calculadora de petjada:** el visitant compensa la seva estada amb una aportació.
- **Voluntariat:** setmanes de treball per fer les obres.
- **Obert a entitats locals:** qualsevol pot proposar una causa de biodiversitat.

QUÈ HA CANVIAT

Visitants que abans només passaven ara deixen empremta positiva: 32 causes tirades endavant, més de 25.000 € i camins, fonts i horts recuperats, també amb voluntariat.

INCIDEIX EN

06 Turisme

09 Carrers i camins

01 Paisatge viu

Què en pot aprendre Mura: El visitant pot passar de consumir el territori a cuidar-lo, si se li ofereix una manera concreta de fer-ho.

Més informació:
gratitudpallars.cat

LLOC

Rupit i Pruit · Taverdet · l'Esquirol (amb Cantonigròs)
Collsacabra · Osona · Catalunya

QUI HI HA PARTICIPAT

Ajuntaments de Rupit i Pruit, Taverdet i l'Esquirol, que el financen · informadors ambientals · Servei Català de Trànsit i Mossos d'Esquadra

Collsacabra: informar per repartir

Quan Rupit és ple, el territori ho diu a l'entrada

QUIN ERA EL REpte

Per Setmana Santa, fins a 3.000 vehicles volen arribar a Rupit, de 350 habitants: col·lapse, multes i frustració.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Tres pobles, una sola decisió:** es gestiona el territori, no cada poble per separat.
- **Informació en temps real:** pantalla LED i informadors ambientals als accessos.
- **Quan Rupit és ple, es diu:** els visitants es reparteixen cap a Taverdet, Cantonigròs i l'Esquirol.
- **Actuar primer:** ho van tirar endavant sense l'aval de Trànsit; avui hi donen suport.

QUÈ HA CANVIAT

Abans, Rupit era una fàbrica de frustració. Ara els visitants es reparteixen pel territori, Taverdet, Cantonigròs i l'Esquirol també en guanyen, i els tres pobles decideixen junts.

INCIDEIX EN

07 Mobilitat

06 Turisme

05 Economia local

Què en pot aprendre Mura: Els pobles petits poden fer junts el que sols no poden: compartir la informació reparteix els visitants i també els beneficis.

Més informació:
lesquirol.cat

LLOC

La Vall d'en Bas i Riudaura, fins a Olot
Garrotxa · Catalunya

QUI HI HA PARTICIPAT

Generalitat (Departament de Territori), que el finança ·
Ajuntament de la Vall d'en Bas · Consell Comarcal de la
Garrotxa · operador TEISA

Vall d'en Bas: el bus que passa quan el demanes

Transport públic a demanda Clic.cat, amb reserva per app o telèfon

QUIN ERA EL REPTE

Una vall de nuclis petits i dispersos, on un bus amb horaris i rutes fixes aniria sovint buit.

COM HO HAN ENFOCAT

- **30 parades** a la vall i Riudaura, connectades amb l'estació i l'hospital d'Olot.
- **Reserva fins a 15 minuts abans**, amb l'app Nemi o per telèfon.
- **Ruta a mida**: el sistema traça el recorregut segons les peticions.
- **Preu de bus**: 1,75 € el viatge, 1,20 € amb targeta.

QUÈ HA CANVIAT

La vall té transport públic de dilluns a divendres, de 7 a 20 h, connectat amb Olot. En nou mesos, més de 3.600 viatges; més de la meitat amb quatre persones o més, i la meitat de quilòmetres i d'emissions que una línia fixa.

INCIDEIX EN

07 Mobilitat

08 Serveis

10 Comunitat

Què en pot aprendre Mura: En un territori dispers, el transport públic no ha de ser un bus gran i buit: pot ser un servei que va on i quan la gent el necessita.

Més informació:
vallbas.cat

Sis maneres de moure's en un territori dispers

Sistema	Com funciona	Exemple	Idea per a Mura
Transport públic a demanda	Un microbús amb parades fixes que només surt si hi ha reserves, amb app o per telèfon.	Clic.cat · la Vall d'en Bas i 16 serveis més	Bus quan cal, no bus buit
Transport escolar obert a tothom	Les places lliures del bus escolar es posen a disposició de qualsevol veí.	la Segarra, el Priorat, Osona	Aprofitar el bus que ja passa
Cotxe elèctric compartit	L'ajuntament posa una plaça, un punt de càrrega i energia. El fan servir els treballadors municipals i els veïns.	Bellpuig i Hostalets de Balenyà, amb comunitat energètica	Un cotxe per a tot el poble
Trajectes compartits organitzats	Autoestop segur: persones registrades, parades senyalitzades i acord amb el municipi.	RezoPouce · França	Formalitzar el que ja fem
Transport social amb voluntariat	Voluntaris porten gent gran al metge o a comprar. L'ajuntament hi aporta i és gratuït per a l'usuari.	Sopotniki · Eslovènia	Ningú sense anar al metge
Taxi mancomunat	Diversos municipis comparteixen el servei de taxi, que pot treballar a qualsevol d'ells.	la Vilella Alta, la Vilella Baixa i Gratallops · Priorat	Un taxi entre pobles veïns

INCIDEIX EN

07 Mobilitat

08 Serveis

10 Comunitat

No hi ha una solució única. En un poble com Mura, la mobilitat es resol sumant petites solucions que es complementen.

Més informació:
desenvolupamentrural.cat
[50 propostes \(PDF\)](#) · [Guia local \(PDF\)](#)

LLOC

45 micropobles de menys de 1.000 habitants
Pla de l'Estanty · Terres de l'Ebre · Alt Pirineu ·
Catalunya Central

QUI HI HA PARTICIPAT

Departament de Drets Socials i Inclusió · 45
ajuntaments · més de 50 aliances: biblioteques, centres
de salut, consells comarcals i entitats

INCIDEIX EN

08 Serveis

10 Comunitat

Microcomunitats

Reactivar la vida comunitària als micropobles

QUIN ERA EL REpte

Pobles petits, envellits i dispersos, amb risc d'aïllament, pocs espais de trobada i esclatxa digital.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Un equip de proximitat**, present de manera continuada, que genera confiança.
- **Espais municipals reactivats** com a centres de vida col·lectiva.
- **Programació a mida**: benestar, salut, cuina, cultura local i activitats entre generacions.
- **Inclusió digital pràctica**, amb sessions guiades amb tauleta.

QUÈ HA CANVIAT

Quinze espais han tornat a omplir-se de vida i han nascut 12 grups comunitaris i nous lideratges locals. Gent que abans no es trobava ara té on i per què trobar-se.

Què en pot aprendre Mura: Un casal viu no és només un local: és una programació estable que dona motius per trobar-se tot l'any.

Més informació:
govern.cat

LLOC

Vall de Siarb · Pallars Sobirà · Catalunya
Parc Natural de l'Alt Pirineu

QUI HI HA PARTICIPAT

Associacions País de Terra Roia i Balms Blancs · Refugi
Vall de Siarb · veïnat · Parc Natural de l'Alt Pirineu

Museu de Camins

Recuperar els camins de la vall amb el veïnat i voluntaris

QUIN ERA EL REpte

Una xarxa de camins tradicionals que es perdia per manca de manteniment.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Un museu a l'aire lliure:** la xarxa de camins, mantinguda i recuperada.
- **Camps de treball** per restaurar camins i formació en pedra seca.
- **Memòria viva:** una guia amb 10 històries orals de la gent gran.
- **Mapes i senyalització** per donar a conèixer la xarxa.

QUÈ HA CANVIAT

Camins que es perdien tornen a unir la vall, i la memòria de la gent gran queda recollida. Cuidar el territori ha deixat de ser una càrrega per convertir-se en una experiència compartida.

INCIDEIX EN

09 Carrers i camins

10 Comunitat

01 Paisatge viu

Què en pot aprendre Mura: Cuidar camins i carrers pot ser feina de comunitat: la feina compartida també fa poble i en transmet la memòria.

Més informació:
museudecamins.com

LLOC

Santa Pau · Garrotxa · Catalunya
1.578 habitants (2025)

QUI HI HA PARTICIPAT

Veïns i veïnes · Ajuntament de Santa Pau

Consell de Poble de Santa Pau

El poble organitzat per decidir sobre el que més li importa

QUIN ERA EL REpte

Canalitzar les propostes del poble i nodrir la cohesió, la identitat i la pertinença.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Primer, escoltar:** enquesta del 2022 sobre quina participació vol el poble.
- **Un reglament propi** que crea el Consell de Poble.
- **Prioritats del poble:** gent gran, habitatge i gestió del bosc.
- **Línies de treball** de gent gran i de gestió dels boscos.

QUÈ HA CANVIAT

El poble ha passat d'opinar a decidir: la població organitzada treballa sobre la gent gran, l'habitatge i el bosc, i el Consell ja forma part de la manera de fer de Santa Pau.

INCIDEIX EN

10 Comunitat

08 Serveis

03 Habitatge

01 Paisatge viu

Què en pot aprendre Mura: Un consell de poble neix d'escoltar el poble i es sosté treballant sobre prioritats concretes.

Més informació:
santapau.cat

LLOC

Priorat · Montsant · Siurana
Camp de Tarragona · Catalunya

QUI HI HA PARTICIPAT

Associació Prioritat: més de 200 persones, entitats, cellers, cooperatives i 19 ajuntaments · Consell Comarcal · DOQ Priorat, DO Montsant i DO Siurana · Generalitat · Diputació de Tarragona · Observatori del Paisatge

INCIDEIX EN

10 Comunitat

01 Paisatge viu

05 Economia local

06 Turisme

Priorat: el paisatge, projecte comú

Una candidatura a la UNESCO que ha deixat un govern compartit

QUIN ERA EL REPTE

Un paisatge de vinya i muntanya amenaçat per grans projectes, com els parcs eòlics, i molts actors que decidien cadascú pel seu compte.

COM HO HAN ENFOCAT

- **Neix de baix:** la societat civil s'organitza en l'associació Prioritat.
- **Carta del paisatge (2012):** 11 objectius i 13 compromisos, signats per ajuntaments, DO i entitats.
- **Un objectiu que uneix:** la candidatura a patrimoni mundial i un pla de gestió compartit.
- **Una taula comuna:** administracions i associació, en una sola comissió.

QUÈ HA CANVIAT

El 2019 la candidatura es va retirar abans de la votació, però el que s'havia construït es va quedar: assemblea, comissions de treball i fòrums on el territori decideix junt sobre el seu paisatge. El 2022 es va reprendre per afrontar els nous reptes del territori de forma conjunta.

Què en pot aprendre Mura: El camí val tant com el títol: preparar-se per a un reconeixement pot deixar una manera de governar el territori entre tots.

Més informació:
prioritat.org

I Mura, què se n'emporta?

Quin cas us ha sorprès?

Què podríem provar aquí?

Amb qui ho hauríem de fer?